

УДК 619:617-001.4:615.849.1:636.2(477.42)

ЛІКУВАННЯ ТРАВМАТИЧНОГО АРТРИТУ І БУРСИТУ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Ю. В. Ковальчук, к. вет. н., В. В. Карпюк, к. вет. н.
ukoval1975@ukr.net

Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир

Мета наших досліджень полягала в опрацюванні патогенетично обґрунтованих методів лікування травматичного бурситу та артриту заплесного суглоба у корів.

Спостереження і дослідження проведені протягом 2015 р. на поголів'ї 223 корів у зимово-весняний період за прив'язного утримання на дерев'яних підлогах і висококонцентрованого типу годівлі та 124 коровах в літній і осінній періоди за прив'язно-вигульного утримання на цементній підлозі.

При обстеженні звертали увагу на поставу і статико-динамічну функцію кінцівок, стан волоссяного покриву, шкіри і ратиць. У всіх виявлених хворих тварин і вибірково в клінічно здорових визначали температуру тіла, кількість пульсових ударів і дихальних рухів.

При клінічному обстеженні 223 корів за зимово-весняного утримання в 57 виявили деформацію ратиць різного ступеня, з яких у 37 було пошкодження шкіри латеральної поверхні заплесного суглоба, в тому числі в 9-ти гострий асептичний бурсит на різній стадії розвитку.

Із 124 обстежених корів у серпні, яких утримували на цементній шершавій дрібнозернистій підлозі, виявили 9 з гнійним ураженням заплесного суглоба (чотири тварини з гнійним синовітом і емпіею суглоба, три — з капсулярною флегмоною і дві — з гнійним остеоартритом). Це були круглоовальної форми безволосі ділянки, діаметром 6–8 см, з потовщеною малорухливою шкірою, що нагадувала кору дуба.

За нашими спостереженнями, при утримуванні тварин на бетонній дрібнозернистій шершавій підлозі, bursa як захисне пристосування суглоба не встигає формуватись і протягом 17–18 днів після випадіння волосся спочатку виникає садно, пізніше — склероз шкіри з подальшим некрозом й утворенням пролежня з широкою зоною гнійного розпаду тканин; при утриманні корів на дерев'яних підлогах протягом 1–2 місяців у ділянці зовнішньої поверхні заплесного суглоба як захисна реакція у відповідь на постійне травмування формується слизова bursa.

Рекомендоване лікування застосувати в перші дні захворювання холод не обґрунтоване, бо цей процес майже ніколи не проявляється в гострій формі, а лише в хронічній.

З лікувальних теплових процедур у всі стадії перебігу запального процесу найефективнішими є аплікації парафіну.

При виявленні процесу в стадії алопеції найефективнішим при заміні стійла й усуненні травмування є втирання мазей — іхтіолової, Конькова, емульсії Вишневецького, лініменту синтоміцину і стрептоциду або мастісану.

При дослідженні тварин із гострими асептичними бурситами заплесних суглобів було встановлено, що при застосуванні першої схеми лікування (аплікації парафіну + лінімент Вишневецького з 10 % емульсією скипидару на олії + пункція суглоба із скарифікацією порожнини + дренажу порожнини бурси 10 % розчином прополісу на 70 % етиловому спирті + захисна пов'язка) вони видужували в середньому протягом 13-ти днів.

При застосуванні лікарських процедур, які полягали у використанні зігрівальних компресів, іхтіолової мазі, пункції суглоба зі скарифікацією порожнини та дренажу із 10 % спиртовим розчином йоду розвитку гнійного запального процесу також вдалося запобігти, клінічні ознаки бурситів зникали протягом 15–16 днів.

Отримані результати досліджень свідчать, що застосування першої схеми лікування, де використовували аплікації парафіну, прискорює видужання тварин з бурситами та артритами в середньому на 2–3 дні.